

VÄNSKOLOR

SAKs vänskolearbete stöds med bidrag från Europeiska Kommissionen.

Från Vänersborg till Kabul

Fem nationer möttes på SAKs vänskolekonferens.

Jag anländer till Vänersborg just som videolänken mellan Vänerskolan och ett rum i Kabul rullar igång. I rummet i Kabul, som tillhör Europeiska kommissionen, ser jag en grupp människor, några vuxna, de flesta barn. Jag förstår snart att barnen kommer från ett antal olika skolor runtom i Afghanistan och har rest till Kabul för denna videokonferens med Sverige. Sverige förresten, här finns elever och lärare från hela SAKs vänskoleprojekt – det innefattar förutom Sverige och Afghanistan även Slovakien, Storbritannien och Estland. Det är ett inget annat än ett 5-nationsmöte som äger rum i en aula i Vänersborg denna torsdag den 30 september.

Text & bild: Markus Håkansson

Vänerskolan i Vänersborg är en skola för döva och hörselskadade elever. I skolans aula har drygt 70 personer samlats. Folk tittar ivrigt på den projicerade tv-bilden på duken där deras afghanska vänner sitter. Bilden är förvånansvärt krispig och fin. Videokonferensen som precis har börjat utgör ett moment i den årligen återkommande vänskolekonferensen och är kanske det mest spännande. Några journalister från lokalpressen är också på plats.

Svenska, slovakiska, estniska och brittiska elever turas om att sitta i grupper och

ställa frågor till sina afghanska kompisar som svarar och ställer frågor tillbaka.

Vilken är din favoritfärg?

– Vad gillar du för mat? frågar en afghansk pojke, som heter Abdullah, en svensk tjej som jag missar namnet på.

Respondenten blir tyst några sekunder och tänker och säger till slut.

– McDonalds.

Azef Jan från Mazar-e-Sharif undrar:

– Vad kan man finna mycket av i ditt land?

– Ja, jag vet inte – kläder, bilar och älskar, svarar en annan svensk högstadietjej.

Många av ungdomarna ser så vuxna ut och jag tänker: vilket tillfälle det här är. Tänk att få träffa människor i samma ålder på det här sättet. När en döv flicka börjar teckna till teckentolken i rummet i Kabul, vilket först översätts till dari för att sedan översättas till engelska så vi på andra sidan ska förstå spanner jag öronen – oj, vad spännande med två döva eller hörselskadade som kan samtala om hur deras respektive situation ser ut i så vitt skilda delar av världen med så olika förutsättningar och så kommer frågan...

– What is your favourite colour?

Jag blir lite snopen för en sekund och undrar varför man inte väljer en mer intressant fråga, nu när de har chansen. Sen slår det mig att det faktiskt är barn som pratar med varandra. Jag skäms för min spontanreaktion och tycker plötsligt att frågan är utmärkt och väntar spant på svaret.

– Light blue, blir svaret och jag blir varm inombords samtidigt som svaret översätts tillbaka i alla led, varpå flickan i

Eleverna från Sverige, Storbritannien, Estland och Slovakien var nöjda med konferensen.

Kabul gör tecknet för tack.

Frågorna från de äldre eleverna är lite mer av politisk karaktär och man undrar bland annat över situationen i respektive land.

– Har det varit krig i ditt land? Frågar en afghansk tjej på storbildsskärmen.

Frågan ställs till en estnisk tjej som svarar att ja vi har bitvis haft det svårt men på senare år har vi levt i fred.

Richard från Sverige undrar om det är vanligt att barn behöver jobba bredvid sina studier.

– Ja, svarar en kille på storbildsskärmen. Många har inget val, de behövs i hemmet och hjälper till med allt från att ta hand om djuren till att diska och städa.

Videokonferensen avslutas med att vi i aulan i Vänersborg och de på kontoret i Kabul vinkar till varandra och så är det dags för lunch.

Knepigt att få ihop vardagen

Efter maten tar nästa övning vid. Eleverna delas in i mindre grupper om 8-10 stycken. Dags för grupparbete i Vänerskolas gymnastiksal. Uppgiften är hushållsplanering. Eleverna låtsas vara en familj där varje person har en Euro per dag att leva på – vilka prioriteringar måste göras?

En Euro per dag är FN:s gräns för extrem fattigdom. Ett antal kort delas ut till eleverna, på dessa står skrivet olika typer av basförnödenheter, typ ris, bröd, olja, tvål, kläder, skor, presenter, bröllop och fickpengar till barnen.

Alla får också ett så kallat wild card där man kan välja att låta ett barn avstå från att gå i skolan och istället arbeta och

därmed dra in en extra Euro per dag. Det blev till att lägga livspussel för eleverna som verkligen gick in för övningen. Glädjande nog valde ingen grupp att låta ett barn avstå från att gå i skolan – det nästintill omöjliga i att få det hela att gå ihop ekonomiskt ledde till många intressanta reflektioner om den tuffa vardag som många föräldrar i Afghanistan och även annorstädes för den delen ställs inför.

Andrej, vänskoleprojektets slovakiska samordnare var nöjd.

– Det var intressant och positivt att eleverna konsekvent vägrade att låta barn avstå från skolgång. Det verkade inte vara ett alternativ för dem. Men när jag har gjort samma övning med lärare så har utfallet ofta blivit att de för att få ekonomin att gå ihop låter ett barn jobba istället för att gå i skolan.

Man kanske inte ska dra alltför stora växlar av detta utfall men övningens övergripande syfte nåddes och diskussionerna kring prioriteringar kändes väldigt givande.

När jag lite senare avrundar för dagen och börjar bege mig hem mot Stockholm inser jag att jag fått en större insikt om vänskoleprojektets sprängkraft. Visst, jag har haft rätt så bra koll på det även innan, men att se och uppleva elever och lärare från fem nationer samtala kring behoven i ett av världens mest utsatta länder på plats var absolut en häftig upplevelse.

Birger Sjöberg liknade Vänersborg vid Paris och staden kallas ofta för just Lilla Paris. Jag lämnar Vänersborg utan att förstå varför. •